

ראש השנה כא

אמר מר: צריך שיהא לילה ויום מן החדש. מנלן?

ריש לקיש	רבי יוחנן	
כראשון בארכעה עשר יום לחוגג כעריב תאכיל מצות עג יום האחה ועשרים לחגג כעריב	שבת שבתון הוא זכא וענית את נפשותיכא בתשעה לחוגג כעריב מעריב עג עריב תשבתו שבתכא	
משמעות דורשין איכא בינייהו		מאי בינייהו? אביי אמר:
אם רואים את הירח החדש עד חצות עדיין אפשר לקדש את החודש כי חיוב מצות של יום ארבעה עשר חל רק עד חצות ומשם ואילך זה רשות ולכן כשסופרים את ימי הרשות, הם מסתיימים בחצות.	לאחר תחילת הלילה, אי אפשר לקדש את החודש עד למחרת	רבא אמר: חצות לילה איכא בינייהו

קביעה לגבי יום טוב שני: אמר רבי זירא אמר רב נחמן: כל ספיקא - לקמיה שדינן. למימרא דחמיסר ושיתסר עבדינן, ארביסר לא עבדינן.

קושי: ולעבד נמי ארביסר, דלמא חסרוה לאב וחסרוה לאלול!
תירוץ: תרי ירחי חסירי קלא אית להו.

מעשה: לוי אקלע לבבל בחדסר בתשרי. אמר: בסים תבשילא דבבלאי ביומא רבה דמערבא. אמרי ליה: אסהיד? - אמר להו: לא שמעתי מפי בית דין מקודש.

פסיקה: מכריז רבי יוחנן: כל היכא דמטו שלוחי ניסן ולא מטו שלוחי תשרי - ליעבדו תרי יומי, גזירה ניסן אטו תשרי.

מעשה: רבי אייבו בר נגרי ורבי חייא בר אבא איקלעו לההוא אתרא דהוה מטו שלוחי ניסן ולא מטו שלוחי תשרי, ועבדי חד יומא, ולא אמרו להו ולא מידי. שמע רבי יוחנן ואיקפד. אמר להו: לאו אמרי לכו: היכא דמטו שלוחי ניסן ולא מטו שלוחי תשרי - ליעבדו תרי יומי, גזירה ניסן אטו תשרי.

הנהגה של רבא - חומר: רבא הוה רגיל דהוה יתיב בתעניתא תרי יומי, זימנא חדא אשתכח כוותיה.

מעשה: רב נחמן יתיב בתעניתא כוליה יומי דכיפורי. לאורתא אתא ההוא גברא, אמר ליה: למחר יומא רבה במערבא. אמר ליה: מהיכא את? - אמר ליה: מדמהריא. אמר ליה: דם תהא אחריתו, קרי עליה (איכה ד) **קָדִים הָיוּ וַעֲפִיטוּ**.

פסיקה בקשר לעיבור שנה: שלח ליה רב הונא בר אבין לרבא: כד חזית דמשכה תקופת טבת עד שיתסר בניסן - עברה לההיא שתא, ולא תחוש לה. דכתיב (דברים טז) **שמו את חג האכיל** - שמו אביב של תקופה שיהא בחדש ניסן.

אלו שנמצאים בים ולא יודעים מתי לחגוג את החגים: אמר להו רב נחמן להנהו נחותי ימא: אתון דלא ידעיתו בקביעה דירחא, כי חזיתו סיהרא דמשלים ליומא (אפשר לראות את הירח משקיעה עד זריחה) בעירו חמירא.

קושי: אימת משלים - בחמיסר, והא אן מארביסר מבערינן!
תירוץ: לדידהו דמגלו להו עלמא - מארביסר משלים.

משנה. **על שני חדשים מחללין את השבת: על ניסן ועל תשרי, שבהן שלוחין יוצאין לסוריא, ובהן מתקנין את המועדות. וכשהיה בית המקדש קיים - מחללין אף על כולן, מפני תקנת הקרבן.**

סתירה: על שני חדשים ותו לא? ורמינהו: **על ששה חדשים השלוחין יוצאין!**
תירוץ: אמר אביי, הכי קאמר: על כולן השלוחין יוצאין מבערב, על ניסן ועל תשרי - עד שישמעו מפי בית דין מקודש.

חיזוק מברייתא: תניא נמי הכי: **על כולן יוצאין מבערב, על ניסן ועל תשרי - עד שישמעו מפי בית דין מקודש.**

בריייתא בנושא – האם אפשר לשליחים לחלל שבת? : תנו רבנן : מנין שמחללין עליהן את השבת - תלמוד לומר (ויקרא כג) אִיזָה מוֹעֵד ה'... אִשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם כַּמוֹעֵד. יכול כשם שמחללין עד שיתקדשו כך מחללין עד שיתקיימו - תלמוד לומר אִשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם - על קריאתם אתה מחלל, ואי אתה מחלל על קיומם. וכשהיה בית המקדש קיים מחללין אף על כולן מפני תקנת הקרבן.

עוד ברייתא בנושא – מי שינה את הנוהג שהיה קיים בזמן בית המקדש : תנו רבנן : בראשונה היו מחללין אף על כולן. משחרב בית המקדש אמר להן רבן יוחנן בן זכאי : וכי יש קרבן? התקינו שלא יהו מחללין אלא על ניסן ועל תשרי בלבד.

משנה. בין שנראה בעליל, בין שלא נראה בעליל - מחללין עליו את השבת. רבי יוסי אומר אם נראה בעליל - אין מחללין עליו את השבת. מעשה שעברו יותר מארבעים זוג ועיכבם רבי עקיבא בלוד, שלח לו רבן גמליאל : אם מעכב אתה את הרבים - נמצאת מכשילן לעתיד לבא.

שאלה על ניסוח : מאי משמע דהאי עליל לישנא דמיגלי הוא?

תשובה : אמר רבי אבהו : אמר קרא (תהלים יב) אַמְרוֹת ה' אַמְרוֹת טְהוֹרוֹת כֹּסֵף צְרוּף כַּעֲדִיף זָאוֹף מִפְּקֵי שִׁכְעֵתִים.

מחלוקת רב ושמואל

בנביאים - לא קם, במלכים - קם	חמשים שערי בינה נבראו בעולם, וכולן ניתנו למשה חסר אחד,
אלא מה אני מקיים בַּקֵּשׁ קְהֵלֶת צְמַצְמָא דְּבִרֵי חֲפָזִי - בקש קהלת לדון דינין שבלב, שלא בעדים ושלא בהתראה, יצתה בת קול ואמרה לו : וְכַתּוּב יְשׁוּ דְּבִרֵי אִמְתָּא (דבריים יז) עַד פִּי שְׁנַיִם עַבְדֵי אֱוִי.	שנאמר (תהלים ח) וּתְחַסְרוּהוּ מַעַט מֵאֲדָרְיָם. (קהלת יב) בַּקֵּשׁ קְהֵלֶת צְמַצְמָא דְּבִרֵי חֲפָזִי , בקש קהלת להיות כמשה, יצתה בת קול ואמרה לו : (קהלת יב) וְכַתּוּב יְשׁוּ דְּבִרֵי אִמְתָּא (דבריים לד) וְזָאוֹף קָם נְבִיא עוֹב כִּי־שָׂאֵל כַּמֶּשֶׁה.